

ANUARI D'EMPREDORIA, ECONOMIA I INNOVACIÓ SOCIAL 2022

CENTRE D'ESTUDIS I DE RECERCA EN EMPREDORIA I INNOVACIÓ SOCIAL (CREIS)

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

Àrea de Desenvolupament
Econòmic, Turisme i Comerç

L'Anuari d'Emprenedoria, Economia i Innovació Social és una col·lecció d'accés obert promoguda i coordinada pel Centre d'Estudis i de Recerca en Emprenedoria i Innovació Social (CREIS), un centre de recerca interdisciplinària per a l'estudi del fenomen de l'emprenedoria i la innovació social, dels factors que el determinen i de l'impacte que els projectes socials susciten sobre l'economia en general i sobre les persones en particular. La col·lecció es planteja l'objectiu de tractar els diferents temes d'interès social des d'un doble vessant. Primer, des d'un punt de vista proper, vinculat al territori, i amb voluntat d'influir en la definició de les polítiques públiques. I segon, proporcionant la mirada àmplia i rigorosa amb què els experts, acadèmics i no acadèmics, poden analitzar aquests problemes, ajudar a comprendre'n l'origen, i indicar com cal gestionar-los i resoldre'ls de la millor manera possible.

El Anuario de Emprendimiento, Economía e Innovación Social es una colección de acceso abierto promovida y coordinada por el Centro de Estudios y de Investigación en Emprendimiento e Innovación Social (CREIS), un centro de investigación interdisciplinaria para el estudio del fenómeno del emprendimiento y la innovación social, de los factores que lo determinan y del impacto que suscitan los proyectos sociales sobre la economía en general y sobre las personas en particular. La colección se plantea el objetivo de tratar los diferentes temas de interés social desde una doble vertiente. Primero, desde un punto de vista cercano, vinculado al territorio, y con voluntad de influir en la definición de las políticas públicas. Y segundo, aportando la mirada amplia y rigurosa con que los expertos, académicos y no académicos, pueden analizar estos problemas, ayudar a comprender su origen, e indicar cómo hay que gestionarlos y resolverlos de la mejor manera posible.

The Yearbook in Entrepreneurship, Economy and Social Innovation is an open access collection promoted and coordinated by the Center for Studies and Research in Entrepreneurship and Social Innovation (CREIS), an interdisciplinary research center for the study of the phenomenon of entrepreneurship and social innovation, its causal factors, and the impact that social projects have on the economy in general, and people in particular. The collection sets itself the objective of dealing with the different topics of social interest from a double perspective. In the first place, from a close point of view, connected to the territory, and with the will to influence the definition of public policies. Second, providing the broad and rigorous view with which experts, academic and non-academic, can analyze these problems, help to understand their roots, and advise on how they must be managed and solved in the best possible way.

L'Annuaire en Entrepreneuriat, Économie et Innovation Sociale est une collection en libre accès promue et coordonnée par le Centre d'Études et de Recherche en Entrepreneuriat et Innovation Sociale (CREIS), un centre de recherche interdisciplinaire pour l'étude du phénomène de l'entrepreneuriat et l'innovation sociale, des facteurs qui la déterminent et de l'impact que les projets sociaux suscitent sur l'économie en général, ainsi que sur les personnes en particulier. La collection s'est fixé l'objectif de traiter les différents sujets d'intérêt social à partir d'une double perspective. Tout d'abord, d'un point de vue proche, associé au territoire, et avec la volonté d'exercer une influence sur la définition des politiques publiques. Ensuite, en apportant la vision élargie et rigoureuse avec laquelle les experts, universitaires ou non universitaires, peuvent analyser ces problèmes et faciliter la compréhension de leur origine, et indiquer comment il faut les gérer et les résoudre le mieux possible.

Editors / Editores / Editors / Éditeurs:

Marta-Patricia Aparicio y Montesinos, CREIS-UAB
Hector Sala Lorda, CREIS-UAB

Disseny i maquetació:

Servei de Publicacions de la UAB

Edició:

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Publicacions
Edifici A. 08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès). Spain
sp@uab.cat
<https://publicacions.uab.cat>

ISBN (paper): 978-84-19333-27-8

ISBN (digital): 978-84-19333-28-5

Dipòsit legal: B-14604-2022

ANUARI D'EMPREDENDORIA, ECONOMIA I INNOVACIÓ SOCIAL està subjecte a una llicència d'ús Creative Commons:

Reconeixement – No comercial – Sense obra derivada (by-nc-nd): no es permet un ús comercial de l'obra original ni la generació d'obres derivades.

Índex

Presentació	5
--------------------------	---

PART I. EXPERIÈNCIES TERRITORIALS

1. L'economia social i solidària al Vallès Occidental i al Vallès Oriental	11
Observatori del Vallès Occidental – Consell Comarcal del Vallès Occidental	
Observatori – Centre d'Estudis del Vallès Oriental – Consell Comarcal del Vallès Oriental	
2. Transformació social: concepte i projectes guardonats amb els Premis eines 2021	
Part A. El concepte de transformació social	41
Carolina Cubero Rivera, màster en Emprenedoria i Innovació Social per la UAB	
Part B. Seguiment dels projectes guardonats amb els Premis eines 2021	47
Ajuntament de Mollet del Vallès	
Ajuntament de Sant Cugat del Vallès	
Consell Comarcal del Vallès Occidental	
Consell Comarcal del Vallès Oriental	
3. Paisatge i economia social i solidària: una mirada a través dels sectors estratègics locals	59
Jordi Boixader, Diputació de Barcelona	

PART II. MONOGRAFIES

4. L'ús de l'anàlisi de cicle de vida dins de l'economia circular	91
Montse Meneses Benítez, <i>Departament de Telecomunicació i Enginyeria de Sistemes i CREIS, UAB</i>	
Ramon Vilanova Arbós, <i>Departament de Telecomunicació i Enginyeria de Sistemes i CREIS, UAB</i>	
5. Les alternatives a la distribució alimentària en un marc d'economia social i solidària	103
Josep Espluga Trenc, <i>Departament de Sociologia i IGOP, UAB</i>	
Guillem Sala, <i>Departament de Sociologia i CREIS, UAB</i>	
6. Balanç del cooperativisme 2021	117
Lorena Torró i Garrido, <i>direcció de CoopCat</i>	
7. La salut mental a Catalunya. Emprenedoria i transformació social	149
Enric Arqués, <i>psicòleg clínic i codirector de Fundació Joia</i>	
Miquel Domènech, <i>Departament de Psicologia Social i CREIS, UAB</i>	
8. Actituds emprenedores i aspectes socials de l'emprenedoria en l'àmbit universitari	163
Sebastian Aparicio, <i>Departament d'Empresa i CREIS, UAB</i>	
Andreu Turro, <i>Departament d'Empresa i CREIS, UAB</i>	
Joan Torrent-Sellens, <i>Estudis d'Economia i Empresa i Grup d'Investigació Interdisciplinària sobre les TIC (i2TIC), UOC</i>	
David Urbano, <i>Departament d'Empresa i CREIS, UAB</i>	

2. Transformació social: concepte i projectes guardonats amb els Premis eines 2021

Part A. El concepte de transformació social

Autora | Carolina Cubero Rivera, *màster en Emprenedoria
i Innovació Social per la UAB*

I. Introducció

La transformació social és un concepte que ha estat al centre dels moviments socials i forma part de la missió de diverses entitats que proposen solucions a problemes fonamentals de la nostra societat. El propòsit d'aquest document és contribuir a la generació d'un marc de referència que faciliti el desenvolupament d'iniciatives de transformació social partint d'una conceptualització comuna.

L'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura (UNESCO) relaciona el concepte de transformació social amb «canvis que generin solucions innovadores que respectin valors universals com la pau, la dignitat humana, la igualtat de gènere, la no-violència i la no-discriminació» (UNESCO, 2021). La promoció del respecte a aquests valors universals està en consonància amb la

Declaració Universal de Drets Humans de les Nacions Unides, que estableix els drets fonamentals que s'han de protegir al món, que inclouen, però no s'hi limiten: el dret a la vida; el dret a la llibertat i a la seguretat; el dret a igual protecció contra la discriminació; el dret a participar en els assumptes polítics; el dret a l'educació; el dret al treball amb prou remuneració per assegurar una existència conforme a la dignitat humana, i el dret a un nivell de vida adequat que assegurï als individus, així com a les seves famílies, la salut i el benestar, i en especial l'alimentació, el vestit, l'habitatge, l'assistència mèdica i els serveis socials necessaris (Nacions Unides, 1948).

Per la seva banda, l'Institut de Transformació Social de la Universitat de Califòrnia a Santa Cruz estableix que la transformació so-

cial és un «procés col·lectiu que promou canvis sistèmics en institucions i relacions socials, normes i valors socials, i en les relacions de poder» (Institut de Transformació Social, 2022). Aquesta definició destaca la importància de la col·laboració i la participació en definir la transformació social com a procés col·lectiu. A més, comparteix amb la UNESCO que la transformació social té com a objectiu desenvolupar solucions que produeixin canvis fonamentals a la nostra societat i ofereixin alternatives a les formes tradicionals de fer. Els canvis sistèmics amb què aquestes entitats relacionen la transformació social requereixen, doncs, solucions que atenguin les causes i no només els símptomes dels problemes socials i que siguin solucions sostenibles, és a dir, que perdurin a través del temps.

De Haas *et al.* (2020) defineixen el terme com un «canvi fonamental en la manera com les societats s'organitzen i distribueixen els seus recursos». Alhora, fan al·lusió a cinc dimensions que constitueixen la vida social:

- Dimensió política, definida com el control organitzat.
- Dimensió econòmica, definida com l'acumulació i l'ús de recursos en la producció, distribució i consum de béns i serveis.
- Dimensió tecnològica, definida com l'aplicació de coneixement mitjançant el desplegament de procediments, destreses i tècniques.
- Dimensió demogràfica, definida com l'estructura i la distribució espacial de les poblacions.
- Dimensió cultural, definida com les creences, els valors, les normes i els costums compartits per un grup de persones.

Aquesta definició emmarca les dimensions de la vida social i ofereix una mirada transversal a la conceptualització de transformació social, lligada normalment a l'àmbit polític o econòmic.

Per la seva banda, Rebollo (2012) proposa avaluar la transformació social des de tres dimensions:

- Canvi en el procés de govern.
- Millora en la qualitat de vida.
- Canvi en les relacions de poder.

Morales (2016) estableix que els projectes de transformació social han de «generar canvis substancials en els nivells de qualitat de vida, empoderament i inclusió». Segons el *Diccionario de acción humanitaria y cooperación al desarrollo*, de la Universitat del País Basc, l'empoderament és un «procés pel qual les persones enforteixen les seves capacitats, confiança, visió i protagonisme com a grup social per impulsar canvis positius de les situacions que viuen». Igualment, estableix que «l'empoderament és una estratègia que propicia que grups marginats incrementin el seu poder, és a dir, que accedeixin a l'ús i el control dels recursos materials i simbòlics, guanyin influència i participin en el canvi social», prenent consciència dels seus drets. Tot i que coincidim substancialment amb la definició d'empoderament proveïda, entenem que l'empoderament serveix per enfortir no només grups marginats —entenent-los com grups exclosos socialment—, sinó també altres grups que, encara que «inclosos» a la societat, s'han convençut que les coses són com són, que per això no hi ha res a fer i, per tant, s'han resignat a l'*status quo*. Per la seva banda, inclusió es defineix com la «integració a la societat de col·lectius exclosos perquè participin en la presa de decisions importants i tinguin accés a les oportunitats» (Díaz, 2003).

Una anàlisi de les definicions de transformació social ens permet reconèixer idees prevalents que semblen estar al centre del concepte, com ara: la generació de canvis sistèmics, el desenvolupament de respostes innovadores capaces de ser perdurables en el temps, la generació d'una consciència crítica amb els problemes socials i la formació de les persones per dotar-les de capacitats que els permetin ser propulsors del canvi.

En un esforç per aprofundir la nostra entesa sobre el concepte de transformació social, vam analitzar els projectes Coop 57, Som Energia i Plataforma d'Afectats per la Hipoteca

(PAH).¹ Vam seleccionar aquests projectes per la seva rellevància i reconeixement dins de Barcelona i perquè són projectes en què diversos autors coincideixen en la seva classificació com a projectes de transformació social. La nostra anàlisi va revelar les característiques següents compartides entre els projectes:

- Aposten per models alternatius al model predominant en el camp on s'exerceixen.

- Busquen incidir en la realitat social.
- Donen resposta a problemes socials urgents.
- Tenen models de governança horitzontals.
- Promouen el respecte per les persones i el medi ambient; la solidaritat, la justícia social i la cooperació.

II. Aleshores, què és la transformació social?

A partir de la revisió documental realitzada, podem dir que la transformació social és un procés que busca:

1. Generar canvis sistèmics a la nostra societat.
2. Reduir les desigualtats socials.
3. Enfortir el teixit social.
4. Reivindicar els drets humans.
5. Millorar les condicions de vida.
6. Generar alternatives innovadores als models tradicionals.
7. Tenir present l'arrel dels problemes socials.

És un procés que requereix una mirada àmplia que transcendeixi els objectius a curt termini adreçats a atendre les necessitats immediates i que assoleixi objectius a llarg termini, amb resultats que perdurin en el temps. Per tant, la caracterització d'una iniciativa social-

ment transformadora depèn dels canvis esperats segons els definits a la teoria del canvi. En aquesta definició, per tant, hem identificat les set característiques fonamentals que ha de tenir un projecte per anomenar-se projecte de transformació social.

Les iniciatives de transformació social es poden desenvolupar des de diversos nivells, partint del nivell individual i assolint els nivells comunitari i polític. Pel que fa al nivell individual, Subirats (2010) afirma que «el factor essencial de la lluita contra l'exclusió avui dia passa per la reconquesta de les pròpies destinacions vitals per part de les persones o col·lectius afectats per aquestes dinàmiques o processos d'exclusió social». Aquesta conquesta del destí propi a què es fa referència s'espera que generi un efecte d'ona que es manifesti en iniciatives de transformació social en l'àmbit comunitari o polític.

¹ En la mesura que són projectes de referència, aquestes experiències d'èxit i molt consolidades ens ajuden en la determinació del marc conceptual. En la segona part del capítol presentem l'evolució dels projectes de transformació social guardonats amb els Premis eina 2021.

III. Bones pràctiques de transformació social

Partint de l'aproximació teòrica proposada, a continuació abordem cadascun dels nivells de transformació social identificats.

El nivell individual té com a objectiu la generació de consciència sobre la problemàtica social que es vol abordar (p. ex., desigualtat educativa i exclusió laboral, entre d'altres). L'objectiu d'aquest primer nivell parteix de la premissa que no és possible aspirar a canviar alguna cosa si se'n desconeix l'existència, les causes, l'impacte o la magnitud. Aquesta consciència s'ha de generar des dels àmbits quotidians —propers a l'individu. En aquest primer nivell cal reflexionar sobre l'autoconcepte i les idees que l'individu ha acceptat com a veritables i que han servit de base a la idea que s'ha creat sobre si mateix. Com a part d'aquesta reflexió, també cal analitzar l'entorn social on es desenvolupa l'individu i que ha contribuït al seu desenvolupament. Això permetrà que els individus s'involucrin en la definició del problema i la identificació de les seves causes, i que participin en el desenvolupament d'una solució que, si bé pot no ser la solució que canviï el rumb de la societat, sí que pot contribuir a la construcció del camí.

Es tracta de tornar als individus l'esperança d'imaginar un futur diferent i la capacitat d'incidir en la realitat per assolir-lo. Lang i Brand (2015) afirmen que «hem de transformar les narratives socials i els imaginaris del passat, del present i del futur, per donar lloc a lluites i experiències alternatives de la història, de l'actualitat i del futur». Això requereix que els individus es converteixin en propulsors de canvis partint del seu entorn més proper i de les decisions diàries i contribuint a millorar les seves condicions de vida. Requereix que els individus surtin de la seva zona de comoditat i s'atreveixin a proposar alternatives innovadores que acostin la seva realitat al somni que esperen. Aquest primer nivell aspira a generar empoderament individual i autonomia.

El segon nivell està associat al pla comunitari i té com a objectiu transformar les aspi-

racions individuals en aspiracions col·lectives. Requereix que les persones reconguin la responsabilitat envers la seva comunitat. Sobre aquest nivell, l'Office of Social Innovation, citada per Martínez Moreno *et al.* (2019), estableix que és important fomentar el «servei com una solució i una manera de generar el lideratge a la comunitat». Això valora les destreses de cada persona i enforteix l'autoestima col·lectiva. Per això, cal desenvolupar un sentiment de pertinença «que generi una identificació més gran amb la comunitat» (Díaz, 2003) i que permeti identificar punts de convergència i compartir experiències i visions comunes que ens acostin.

Al centre d'aquestes aspiracions col·lectives cal trobar el respecte cap als altres; un respecte que generi compassió, comprensió, empatia i solidaritat, i busqui la creació de llaços socials que curin la ruptura del teixit social i promoguin un pensament menys individualista i més col·lectiu. Això, en si mateix, és un pensament alternatiu a la filosofia que acompanya el model de mercat prevalent. Es tracta de reconèixer que, junts, els actors de la comunitat (p. ex., veïnat, entitats, associacions, institucions) poden ser els protagonistes de la transformació a les seves comunitats i que tots tenen alguna cosa a aportar perquè el coneixement no es limita als experts. Aquesta visió limitant sobre el coneixement, en moltes ocasions, és internalitzada pels col·lectius vulnerables i els col·loca en una posició única de receptors d'ajudes i no en posició de promotors, cosa que disminueix el seu empoderament i afecta la seva pròpia imatge i la seva autonomia. Així doncs, en aquest nivell, es destaca el valor de les relacions socials i la reciprocitat. No tenim per què fer les coses només comptant amb una comunitat que ens dona suport; però, de la mateixa manera que rebem, hem de ser capaços de tornar a la comunitat tot el que ens ha donat. A més, es destaca la importància de la inclusió i la participació, i s'aspira a un empoderament col·lectiu.

El tercer nivell està associat al pla polític, entenent per política la «capacitat de donar res-

posta a problemes col·lectius» (Subirats, 2005) i de replicar a una escala més gran les solucions innovadores que han reeixit en les diferents comunitats. L'èxit d'aquest nivell dependrà de la capacitat dels diferents col·lectius socials de posar-se d'acord. Abans, però, han de ser capaços de conèixer el seu poder i la seva capacitat per incidir en les decisions de l'Estat, «entenent que la voluntat del poble és la base de l'autoritat del poder públic» (Nacions Unides, 1948) i reconeixent la col·laboració com a principal eina de lluita. Un dels reptes importants en aquest

nivell és trobar consens. Avui dia, són moltes les situacions de desigualtat i cada col·lectiu té una idea pròpia sobre com cal abordar-les. Per tant, és important centrar-se en els punts de convergència, establir prioritats i trobar consensos.

Al final, es tracta de reconèixer la importància de ser millors persones i que això requereix, de vegades, canviar hàbits i substituir idees preconcebudes. Trobar la fortalesa per fer-ho requereix que les persones que impulsin la transformació social en l'àmbit polític primer hagin estat transformades individualment.

Conclusió

La teoria del canvi que proposem és: com més esforç fem per a la transformació individual i comunitària, més possibilitats hi haurà de transformació social en l'àmbit polític, i tindrem l'oportunitat d'assolir els objectius a llarg termini per a un canvi sistèmic on puguem satisfer les necessitats immediates i proveir solucions sostenibles per atendre les causes d'aquestes necessitats. Es proposa un procés de transformació de baix a dalt en què les políti-

ques públiques siguin un reflex de la nova societat. Aquesta proposta pretén acostar el concepte de transformació social a la quotidianitat i treure-li l'estigma de ser un ideal inassolible. Aquesta teoria és flexible per poder mantenir-se rellevant encara que les dinàmiques de desigualtat canviïn, perquè reconeix la transformació de l'ésser humà, els seus valors i les seves capacitats com a elements clau per assolir la transformació social.

Referències:

- BLANCO, I.; CREU, H.; MARTÍNEZ, R.; PARÉS, M. 2015. «El papel de la innovación social frente a la crisis». *Ciudad y Territorio. Estudios Territoriales*, 48, 188: 249–260.
- DE HAAS, H.; FRANSEN, S.; NATTER, K.; SCHEWEL, K.; VEZZOLI, S. 2020. *Social Transformation*. International Migration Institute Working Papers, 166. Oxford: IMI.
- DÍAZ, C. D. 2003. «La formación comunitaria como generadora de participación y transformación social». *Anuario de Filosofía, Psicología y Sociología*, 6: 241-254.

- LANG, M.; BRAND, U. 2015. «Dimensiones de la transformación social y el rol de las Instituciones». A: Lang, M., Cevallos, B. y López, C. (eds.). *¿Cómo transformar? Instituciones y cambio social en América Latina y Europa*. Quito: Fundación Rosa Luxemburg – Abya Yala.
- MARTÍNEZ MORENO, R.; CRUZ GALLACH, H.; BLANCO, I.; SALAZAR, Y. 2019. «La innovación social, ¿prácticas para producir autonomía, empoderamiento y nueva institucionalidad?». *Revista Internacional de Sociología* 77, 2: e126.
- MORALES, E. 2016. «Els Plans de Desenvolupament Comunitari com a política pública per a la transformació social. Les experiències de Barcelona (1997-2015)». *Pedagogia i Treball Social. Revista de Ciències Socials Aplicades*, 4, 2: 34-60.
- PÉREZ DE ARMIÑO, K. (dir.). *Diccionario de acción humanitaria y cooperación al desarrollo*. Bilbao: Icaria – Hegoa. <<https://www.dicc.hegoa.ehu.eus/listar/mostrar/86>>
- NACIONES UNIDAS. 1948. Declaració Universal de Drets Humans. <<https://www.un.org/es/about-us/universal-declaration-of-human-rights>>
- REBOLLO, O. 2012. «La transformación social urbana. La acción comunitaria en la ciudad globalizada». *Gestión y política pública*, 21, extra 0: 159-186.
- SUBIRATS, J. 2005. «Democracia, participación y transformación social». *Polis. Revista Latinoamericana*, 12. <<http://journals.openedition.org/polis/5599>>
- 2010. «Los grandes procesos de cambio y de transformación social. Algunos elementos de análisis». A: Castro, G. de; Casares, M. (eds.). *Cambio social y cooperación en el siglo XXI*. Barcelona: Fundació Intervida. <<https://ddd.uab.cat/record/119513>>
- UC SANTA CRUZ INSTITUTE OF SOCIAL TRANSFORMATION. 2022. «What is Social Transformation?». <<https://transform.ucsc.edu/about/social-transformation/>>
- UNESCO. 2021. «Transformaciones sociales». <<https://es.unesco.org/themes/transformaciones-sociales>>

Part B. Seguiment dels projectes guardonats amb els Premis eina 2021

Autoria | Ajuntament de Mollet del Vallès
| Ajuntament de Sant Cugat del Vallès
| Consell Comarcal del Vallès Occidental
| Consell Comarcal del Vallès Oriental

Introducció

L'objectiu principal d'aquesta secció és conèixer l'evolució dels projectes guardonats amb els Premis eina 2021 als millors projectes de transformació social d'àmbit general, d'àmbit vallesà i d'àmbit local, un any després del seu lliurament. D'una banda, ens sembla rellevant saber quin és el nivell d'avançament i consolidació dels projectes per valorar l'eficiència d'implementació i els obstacles i reptes que han hagut de vèncer les respectives organitzacions promotores. D'altra banda, és oportú analitzar l'impacte que ha generat el premi en aquestes organitzacions des dels punts de vista econòmic i de difusió, ja que ens pot donar pistes sobre la capacitat real de palanquejament dels Premis eina per accelerar la seva posada en marxa i consolidació. A més, ajuda els promotors d'aquests premis a apuntar aspectes per millorar en el futur. Tampoc no podem obviar

que aquestes organitzacions han desenvolupat els seus projectes en un context post-COVID, al qual s'ha afegit la crisi actual de matèries primeres i d'energia i uns nivells d'inflació que no s'havien vist des de 1985. El fet d'entendre les dificultats d'aquests projectes i de veure com s'adapten aquestes entitats a la nova conjuntura socioeconòmica pot animar altres organitzacions que es troben en la mateixa situació a ser més resilients. De la mateixa manera, identificar en primera persona aquells aspectes del context actual que han afavorit el desenvolupament de projectes d'innovació i economia social pot donar lloc a transformacions socials en els diferents àmbits d'activitat als quals s'adrecen aquests projectes.

A continuació us presentem els testimonis dels representants de Cohabitatge Social, de Mollet del Vallès, La Sàrria-Ecodistribució,

SCCL, de Sabadell, Un Pas Endavant per la Inclusió Laboral de la Fundació Vivers de Bell-lloc, de Cardedeu, i Technogirls Innovation de l'Associació Technogirls, de Barcelona. És a dir, quatre projectes de transformació social que estan naixent i consolidant-se, malgrat no gaudir de les condicions favorables per al seu desenvolupament. I quin ha estat el seu secret? La

primacia de les persones, tenir objectius socials per sobre dels beneficis econòmics, una bona difusió a través de les xarxes, el compromís per l'interès col·lectiu, la col·laboració, la solució de problemes i reptes amb l'ús de la innovació social, el coaprenentatge, la solidaritat i valors compartits per un món millor i més just.

Entrevistes

Programa de cohabitatge social en salut mental – Fundació Sanitària Mollet

Projecte guanyador com a projecte de transformació i innovació social consolidat, d'àmbit local, ubicat a Mollet del Vallès

Entrevista a Gemma Cervera, treballadora social

1. En què consisteix el vostre projecte?

Aquest és un projecte de l'Obra Social El Roure, de la Fundació Sanitària Mollet, una entitat sense afany de lucre que ofereix serveis de salut i socials al territori del Baix Vallès. Som una fundació consolidada al territori i molt sensible a les necessitats de la població. Els treballadors que vetllem pel bon funcionament del projecte som professionals del Servei de Salut Mental i Addiccions de la mateixa fundació; per tant, som els professionals de referència dels usuaris i usuàries. Aquest fet ens permet filar molt prim a l'hora de seleccionar les persones i saber en quina etapa es troba cadascuna d'elles. Som coneixedors de les situacions de vida de les persones usuàries i del seu compromís vers el procés de rehabilitació psicosocial.

El projecte de Cohabitatge Social en Salut Mental ofereix habitatge compartit a llarg

termini a persones en situació d'exclusió social i que són ateses pel Servei de Salut Mental i Addiccions de la Fundació Sanitària Mollet. Les persones destinatàries es troben en un procés d'inclusió social, on es treballa la rehabilitació psicosocial per tal de recuperar la plena autonomia personal i social. Aquestes persones pateixen una situació d'especial vulnerabilitat a causa dels ingressos precaris, que no els permeten d'accedir al mercat privat d'habitatge.

El projecte està pensat per a persones que viuen soles, moltes vegades amb relacions familiars precàries, amb problemes de salut mental de llarga evolució i amb poques possibilitats d'inserció laboral o d'obtenir pensions retributives mínimes. Aquestes persones viuen en pensions, habitacions rellogades o espais que no compleixen les condicions mínimes d'habilitat. Els ingressos o les prestacions que cobren són insuficients i es destinen a pagar el cost de l'habitatge. Es tracta de persones amb un aïllament social important, i poder optar al pis de cohabitatge els dona la possibilitat d'estabilitzar la seva situació per continuar amb el seu procés d'inserció psicosocial.

Quan la persona entra al programa de cohabitatge se li ofereix un contracte de llo-

guer que inclou disposar d'una habitació i del dret d'ús dels espais comuns. L'aportació econòmica del lloguer es determina en funció dels ingressos de la persona, tenint en compte que l'aportació mai no ha de superar el 30 % dels ingressos mensuals.

2. En quin punt es trobava el projecte quan el va presentar als Premis eines?

El desembre de 2019 es va inaugurar el primer pis, amb capacitat per a tres persones. El gener de 2021 es va inaugurar el segon pis, amb capacitat per a dues persones. Tots dos pisos es troben ubicats a la ciutat de Mollet del Vallès. La realització del projecte és possible gràcies a l'estreta col·laboració amb la Fundació Mambré, que té una llarga trajectòria i expertesa en la recerca i adequació d'habitatges, per després oferir-los en lloguer a persones que es troben en una situació d'exclusió social.

3. En quin punt es troba actualment el vostre projecte i com ha evolucionat des que va rebre el Premi eines?

En aquest darrer any, el projecte s'ha consolidat encara més. S'han renovat els contractes de lloguer i les persones continuen dins del programa. Per a nosaltres, aquest és l'èxit més gran. Es tracta de persones amb trajectòries vitals molt complicades, amb trencament de relacions familiars i socials, sense una estabilitat en l'habitatge en els últims anys, algunes d'elles passant èpoques al carrer. El fet de tenir dret a un habitatge digne, de complir amb el pagament del lloguer i les normes de convivència i de continuar amb el procés de rehabilitació psicosocial té un gran impacte positiu en totes elles.

També cal destacar la rellevància que ha tingut el projecte en la vida de les persones i en la utilització dels recursos més assistencials i d'urgència social. Atès que les persones usuàries del projecte abans de participar en el programa es trobaven en situacions socials d'extrema precarietat, totes elles tenien diverses prestaci-

ons per pal·liar la situació d'exclusió (ajuts d'aliments, ajuts per al pagament de serveis bàsics, menjador social...). Tots aquests serveis o ajuts s'han pogut anar retirant a mesura que les persones han recuperat autonomia i s'han estabilitzat en la nova situació.

4. Quines conseqüències va tenir per a la vostra organització el fet de rebre el Premi eines?

El fet d'obtenir el Premi eines ens va donar més visibilitat i ens va permetre donar a conèixer el projecte. Al llarg d'aquest any hem tingut trobades amb altres entitats i administracions interessades en aquesta proposta i amb ganes de conèixer-la en més profunditat per tal de valorar si és viable posar-la en marxa als seus territoris. Ens consta, a més, que s'està valorant d'implementar el projecte de cohabitatge amb altres perfils en situacions d'exclusió social.

5. Quines dificultats heu tingut a l'hora d'impulsar un projecte d'aquest tipus?

La principal dificultat ha estat la recerca d'habitatges amb un cost assumible per als usuaris i usuàries, tenint en compte la seva capacitat econòmica limitada. A cada persona se li fa un contracte de lloguer d'habitació individual i zones comunitàries del pis. El cost del lloguer es calcula en funció dels ingressos de la persona, i aquest mai no superarà el 30 % dels ingressos. Tenint en compte que les persones candidates perceben prestacions mínimes, el cost total de l'habitatge és un handicap. Actualment, els dos pisos dins el programa són propietat de la Mútua de Socors Mutus de Mollet i la Parròquia de Mollet del Vallès.

6. Quines són les perspectives de futur del vostre projecte a curt i mitjà termini?

Actualment treballem per ampliar l'oferta de cohabitatge en salut mental a les poblacions de

referència de la Fundació Sanitària de Mollet. Tenim persones que són candidates a entrar al programa i, per tant, tots els nostres esforços estan destinats a cercar les millors fórmules per obtenir habitatges. Amb l'experiència que tenim, sabem que aquesta mena de projectes incideixen totalment en la vida de les persones dignificant el seu dia a dia.

7. Quins penseu que són els elements del context actual que afavoreixen el desenvolupament de projectes d'innovació i economia social com el vostre?

En matèria d'habitatge, tenim un problema estructural molt greu. Hi ha massa persones i famílies que no poden accedir a un habitatge dig-

ne. El parc públic d'habitatge és insuficient per l'elevada demanda. Partint d'aquesta realitat, la innovació i l'economia social són fonamentals per ajudar a pal·liar situacions d'exclusió.

8. Voldríeu afegir algun altre comentari en relació amb els Premis o amb el projecte?

És un privilegi haver participat i haver estat escollits com el millor projecte de transformació i innovació social consolidat d'àmbit local en la primera edició dels Premis eines. Voldríem agrair a la Càtedra en Emprenedoria i Innovació Social aquesta iniciativa, ja que gràcies a ella petits grans projectes tenen l'impuls i el reconeixement per poder continuar creixent.

LA SÀRRIA – Ecodistribució, SCCL

Projecte guanyador en la categoria de transformació i innovació social en estat preinicial, incipient o de nova creació d'àmbit vallesà, ubicat a Sabadell

Entrevista a David Estop, soci impulsor

1. En què consisteix el vostre projecte?

Davant dels reptes que planteja l'emergència climàtica, el nostre projecte consisteix en la creació d'una cooperativa de ciclodistribució que desenvolupa tres línies d'activitat principals per fomentar una **mobilitat activa i sostenible**: el repartiment de mercaderies urbanes amb bicicletes de càrrega, lligat al comerç i la distribució d'última milla, l'assessorament en la implementació de projectes de ciclodistribució i la formació de futurs ciclistes per tal que desenvolupin la feina de forma segura.

Amb aquestes línies d'activitat pretenem introduir alternatives per reduir l'impacte en el medi ambient dels models actuals de distribució i mobilitat, tot integrant una aposta social lligada a la creació d'ocupació, especialment per a persones amb problemàtica social, i afavorint la transformació social del model econòmic.

El projecte s'ubica a la ciutat de Sabadell i preveu actuar a la comarca del Vallès Occidental en distribució i en activitats d'assessorament i formació. Neix amb un fort compromís amb l'economia social i solidària, amb la voluntat de treballar en col·laboració amb actors de l'economia social i amb altres agents del territori per tal d'avançar cap a una ciutat i un entorn més sostenibles.

2. En quin punt es trobava el projecte quan el va presentar als Premis eines?

Inicialment, La Sàrria comptava amb un equip promotor format per dues persones sòcies sense experiència prèvia en el sector, una amb dedicació completa i una altra amb dedicació parcial, al qual se li va sumar un treballador més durant els primers mesos d'activitat de l'organització, aprofitant la via de finançament del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC) destinada a facilitar la regularització i la inserció sociolaboral de persones migrades (ACOL).

El projecte estava molt clar des del començament. Tenia un plantejament molt definit en el seu disseny i s'havia iniciat prèviament amb una experiència pilot sota el paraigua d'una altra cooperativa. La preparació de la candidatura als Premis Eines ens va ajudar a aprofundir en la reflexió sobre el propòsit i el desenvolupament del projecte i en la seva presentació formal.

Vam rebre el premi quan el projecte encara es trobava en un estat incipient amb un nivell d'activitat inicial: tot just feia sis mesos que s'havien posat en marxa les primeres activitats de distribució i els processos de negociació d'activitats d'assessorament a escala local començaven a prendre forma, en la majoria dels casos entorn de projectes impulsats per les àrees de Promoció Econòmica i Comerç dels ajuntaments del Vallès Occidental i del Barcelonès.

3. En quin punt es troba actualment el vostre projecte i com ha evolucionat des que va rebre el Premi Eines?

El projecte ha evolucionat molt positivament. Hem assolit objectius que no estaven previstos i un creixement que ha permès tancar l'any 2021 amb beneficis econòmics.

Hem aconseguit introduir una alternativa de distribució d'última milla a la ciutat de Sabadell col·laborant amb la companyia Nacex, fet que ha permès una activitat continuada i ha normalitzat la presència a l'àmbit local de noves referències de mobilitat. També hem col·laborat en l'impuls d'iniciatives de ciclodistribució en altres municipis, com Cerdanyola del Vallès, Ripollet o Sant Quirze del Vallès, així com

a l'entorn de Santa Coloma de Gramenet, amb l'objectiu de reduir els vehicles contaminants al centre de la ciutat.

L'abril de 2022, amb la incorporació d'una nova treballadora aprofitant una nova via de subvenció del Servei d'Ocupació de Catalunya (30 Plus), es va iniciar el disseny i la promoció d'activitats de formació de ciclistes orientades a la promoció de la circulació segura i respectuosa, amb l'acompanyament d'entitats de referència com Biciclot.

Finalment, un objectiu assolit en aquest període, que inicialment no estava previst i que actualment es considera molt important per superar els reptes d'organitzacions com aquesta, és la col·laboració amb altres projectes desenvolupats en el sector i amb els valors propis de l'economia social, tot portant a la pràctica intercanvis d'informació i suport mutu, compartint recursos i plantejant vies d'interrelació futures amb aquestes organitzacions de característiques similars.

4. Quines conseqüències va tenir el fet d'obtenir el Premi Eines?

El premi va arribar en un bon moment i ens va motivar a seguir endavant. El fet que entitats de gran rellevància com les administracions públiques i la universitat confiessin en el nostre projecte i decidissin atorgar-nos el premi va suposar un reconeixement al valor i la viabilitat del projecte. Aquest és el que considerem el principal impacte d'haver rebut el premi, per sobre de l'aportació econòmica i les noves oportunitats de relació i negoci gràcies a la difusió del projecte.

A la pràctica, no hem detectat que l'obtenció del premi hagi afavorit especialment la publicitat del projecte o hagi facilitat la relació amb les administracions. A banda d'una gestió comunicativa important al seu moment, no s'ha fet un ús de la gestió d'imatge i màrqueting de la cooperativa (al web, a les presentacions...) que podria haver aportat valor en aquest sentit.

5. Quines dificultats heu tingut a l'hora d'impulsar un projecte d'aquest tipus?

En l'evolució del projecte hem pogut identificar dificultats lligades al mateix sector d'activitat, marcat per una elevada competitivitat, el posicionament de grans marques i el predomini de preus molt baixos. El repte ha estat introduir-se al mercat, aconseguir un cert volum d'activitat i trobar l'equilibri amb una estructura de treballadores que s'hi van incorporant, tot implementant els valors cooperatius sense perdre de vista la necessitat de viabilitat econòmica.

Una altra dificultat es basa en la tendència a atribuir ideologies als projectes socials, fet que limita la comunicació i el desenvolupament de possibles col·laboracions. Actuar amb consciència social en els diferents àmbits de gestió no ha estat una dificultat perquè ja es té com a norma.

Preveiem la millora de la relació entre iniciatives socials i actors (administracions i altres agents socioeconòmics i del coneixement), així com la intercooperació com a elements que cal seguir potenciant, ja que és bàsic i necessari per superar aquestes i altres dificultats.

D'altra banda, alguns aspectes més lligats a les característiques com a projecte social també actuen com a condicionants que cal tenir en compte. En aquest sentit, destaquem el repte que suposa compartir el projecte i facilitar alhora la integració en el plantejament i en la progressiva presa de decisions a les persones.

6. Quines són les perspectives de futur del vostre projecte a curt i mitjà termini?

Ens proposem un creixement orgànic i progressiu que no posi en risc l'activitat prevista. Preveiem la consolidació de l'activitat de distribució a un any vista, la posada en marxa d'activitats de formació de ciclistes en centres educatius i altres espais durant 2022-2023, i esdevenir progressivament referents i actors de canvi per a la cerca de solucions a mida de cada entorn. El nivell de creixement i de posicionament, però, pot estar molt condicionat per decisions municipals i l'evolució de polítiques i normatives.

En aquest context, volem mantenir la capacitat d'innovació, transformació i promoció de l'economia social i solidària, reforçant un model d'acció col·laboratiu i posant en valor la intercooperació per influir en l'entorn i en el canvi de model econòmic. A més, treballarem en l'evolució de Som Ecologista com a cooperativa de segon grau.

Per als propers tres-cinc anys visualitzem una cooperativa consolidada pel que fa a equip de treball i actuació en els diferents àmbits.

7. Quins penseu que són els elements del context actual que afavoreixen el desenvolupament de projectes d'innovació i economia social com el vostre?

Valorem positivament els recursos que aporten les administracions per al foment de l'economia social i solidària, el suport a projectes dels ajuntaments i l'estabilitat de la Xarxa d'Ateneus Cooperatius de la Generalitat, així com convocatòries com Projectes singulars de promoció de l'economia social i solidària, creació de cooperatives i projectes d'intercooperació. En aquest context, s'està produint el creixement i el posicionament de les organitzacions socials. Com a element de creixement, caldria tenir en compte el potencial de desenvolupament de l'economia social i solidària per afrontar nous reptes en àmbits com la indústria o per promoure iniciatives de gran interès social, com ara les que tenen a veure amb la creació d'habitatges cooperatius.

8. Voldríeu afegir algun altre comentari en relació amb els premis o amb el projecte?

Els Premis eines són una iniciativa interessant per donar suport a projectes i per donar visibilitat a models econòmics compromesos amb les persones, el medi ambient i l'entorn, que guanyarà força com a referent a mesura que se'n vagin fent noves edicions.

Un Pas Endavant per la Inclusió Laboral – Fundació Vivers de Bell-lloc

Projecte guanyador en la categoria de transformació i innovació social en estat preinicial, incipient o de nova creació d'àmbit vallesà, ubicat a Cardedeu

Entrevista a Carlos Sopena, gerent

1. En què consisteix el vostre projecte?

Aula de Simulació consisteix en la creació d'una aula per a la formació professional de joves amb discapacitat i trastorn mental sever de la comarca del Vallès Oriental, equipada amb diferents eines i maquinàries que permetin al jove o a la jove, d'una forma pràctica, aprendre les competències instrumentals bàsiques que formen part de molts llocs de treball del sector industrial. La falta d'oportunitats formatives adaptades és una constant a tot Catalunya i en especial al Vallès Oriental. Per tant, aquest projecte vol aportar el seu granet de sorra per millorar l'oferta formativa especialitzada a un col·lectiu en risc d'exclusió social.

2. En quin punt es trobava el projecte quan el va presentar als Premis eines?

El projecte estava en una fase inicial de construcció, sobretot l'aula física, a falta de totes les instal·lacions i l'equipament de maquinària. Quant a metodologia de treball en relació amb la població jove amb discapacitat o trastorn mental, i tenint en compte l'experiència prèvia de la nostra organització de més de deu anys en programes de formació per a la inserció laboral, estàvem absolutament convençuts de l'èxit del projecte.

3. En quin punt es troba actualment el vostre projecte i com ha evolucionat des que va rebre el Premi eines?

Actualment l'aula està totalment equipada amb les diferents instal·lacions, elements de mobiliari i maquinària. Es tracta d'un projecte ja testat anteriorment i que complementa l'àrea de formació ocupacional de la nostra organització donant-li un plus de professionalització i especialització. Durant aquest any 2022 ja han participat en diferents accions formatives un total de 65 joves, siguin persones a l'atur en recerca activa de feina, o persones treballadores que han passat per cursos de reciclatge. No s'ha pogut desenvolupar al 100 %, ja que un dels grups de joves encara no ha pogut començar a causa de problemes d'homologacions amb l'Administració i de capacitat inversora de la nostra entitat.

4. Quines conseqüències va tenir el fet d'obtenir el Premi eines?

Nosaltres estem molt satisfets d'haver obtingut aquest premi, ja que ens ha donat una empenta en la nostra estratègia de crear equipaments destinats a la formació professional de joves amb risc d'exclusió. Podem parlar de dues conseqüències positives principals: d'una banda, l'econòmica, ja que la dotació econòmica del premi va servir per acabar d'adquirir les instal·lacions i els equipaments necessaris, la qual cosa va accelerar la posada en marxa de l'aula. D'altra banda, l'impacte mediàtic. Tot i que era el primer any que s'atorgaven els Premis eines, creiem que el nostre projecte va tenir certa repercussió mediàtica gràcies a les xarxes socials i l'alt grau de difusió dels premis.

5. Quines dificultats heu tingut a l'hora d'impulsar un projecte d'aquest tipus?

En primer lloc, hem de considerar que el nostre projecte té unes necessitats financeres d'inver-

sió importants, i que no està directament relacionat amb la possibilitat de posar-lo en marxa, ja que depèn de llicències, homologacions i convocatòries de l'Administració de la Generalitat. En segon lloc, un projecte com el nostre ha de ser complementari d'un projecte global de formació professional per a joves amb dificultats, motiu pel qual l'aula de simulació de forma aïllada no és viable.

6. Quines són les perspectives de futur del vostre projecte a curt i mitjà termini?

A curt termini és del tot imprescindible poder obtenir totes les homologacions i acreditacions amb l'Administració de la Generalitat, tant del Servei d'Ocupació de Catalunya com del Departament de Drets Socials, per tal d'arribar a la màxima capacitat dels nostres serveis de formació i inserció en l'àmbit industrial. Considerem que abans de finalitzar el primer trimestre de 2023 aquest objectiu ja estarà assolit.

A mitjà termini l'objectiu és, d'acord amb l'experiència amb els col·lectius de joves amb discapacitat i trastorn mental, poder oferir a altres grups de joves amb risc d'exclusió oportunitats formatives professionals en format dual en el sector industrial. Creiem que el futur de la inserció laboral per als joves amb risc d'exclusió exigeix la formació dual vinculada a un contracte de treball en formació. Per exemple, aquest any 2022 ja tenim experiències en formació dual en el sector de la jardineria, on participen vint joves en dues accions simultànies, amb un important èxit en els processos de formació i inserció.

7. Quins penseu que són els elements del context actual que afavoreixen el desenvolupament de projectes d'innovació i economia social com el vostre?

Estem convençuts que l'economia social està en un procés de desenvolupament creixent,

impulsada per una important xarxa d'entitats, cada vegada més professionals, que desenvolupen projectes molt innovadors i que responen a necessitats socials de manera eficient. A més, l'Administració pública també està impulsant aquest tipus d'economia. La Llei d'Economia Social que es debat al Parlament de la Generalitat és una prova de la importància de l'economia social a la nostra societat.

L'economia social és una economia amb sentit i amb propòsit, i les persones necessitem treballar per un propòsit, no només necessitem guanyar un salari, sinó que també necessitem que allò que fem contribueixi a una societat més justa i a aportar solucions a les necessitats de la nostra societat. En aquests moments, l'economia social és l'economia del futur i l'única capaç de fer-nos creure que un món millor encara és possible.

8. Voldríeu afegir algun altre comentari en relació amb els premis o amb el projecte?

Una penúltima qüestió: per impulsar l'economia social innovadora hem d'oferir oportunitats als joves (i no tan joves) i, per tant, necessitem que l'Administració pública aposti de forma decidida per una inversió en aquests projectes transformadors. Segur que el retorn és immediat i valdrà la pena pels beneficis que aportarà a la societat.

En relació amb els premis, felicitats per la iniciativa; considerem que en aquests moments és imprescindible, oportuna i innovadora. Creiem que ajudarà al desenvolupament de l'economia social i solidària i al de la innovació social. Finalment, i pel que fa al projecte, nosaltres continuem creient en les persones i en un món millor. Gràcies per haver-nos donat aquest reconeixement; ens ajuda a continuar treballant.

Associació Espiral-Technovation Girls Catalunya – Associació Espiral, Educació i Tecnologia

Projecte guanyador com a projecte de transformació i innovació social en estat consolidat, àmbit general, ubicat a Barcelona

tes elaborats pels equips de nenes i adolescents participen en el concurs mundial Technovation Girls.

Entrevista a Esther Subias i Aintzane Morales, ambaixadores del projecte

1. En què consisteix el vostre projecte?

Technovation Girls Catalonia és un programa de tecnologia i emprenedoria que consisteix en la generació d'un ecosistema d'aprenentatge basat en la consecució de reptes, amb incorporació de formació, mentoria, *coaching*, visites de camp i esdeveniments de celebració.

Cada any, Technovation Girls convida equips de nenes i adolescents d'arreu del món a aprendre i aplicar les competències necessàries per resoldre reptes reals a través de la tecnologia. És un programa de tecnologia i emprenedoria en què nenes i noies de 8 a 18 anys creen una aplicació mòbil que resol un problema social que elles mateixes detecten, tot inspirant-se en els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) de les Nacions Unides. Es tracta d'un projecte global que estén les seves accions sota el paraigua de les STEAM² a la triada «digital, feminisme i emprenedoria» i que fomenta les vocacions tecnològiques i científiques de les joves a Catalunya.

La iniciativa s'adreça a nenes i adolescents agrupades per edat i en equips de fins a cinc persones. Aquest grups treballen per detectar problemes, dissenyar i prototipar solucions i comunicar el model de negoci establert. Reben l'estímul de persones mentores i d'empreses de la indústria tecnològica, que les inspiren i ajuden a aconseguir el repte. Aprenen, gràcies a les convocatòries de formació, al currículum i als materials disponibles, a utilitzar les tecnologies per resoldre problemes. Finalment, els produc-

2. En quin punt es trobava el projecte quan el va presentar als Premis Eines?

El projecte en el moment de presentar-nos als premis ja havia mostrat tot el seu potencial en diferents àmbits: impacte, eficàcia, interès per part de les empreses, etc. Tanmateix, en ser un projecte basat al 100 % en voluntariat, no es disposava de recursos per consolidar la iniciativa i estabilitzar-la; tampoc no teníem mitjans per fer una comunicació adequada.

3. En quin punt es troba actualment el vostre projecte i com ha evolucionat des que va rebre el Premi Eines?

En el darrer any el projecte ha pogut créixer i consolidar-se a Catalunya com una de les iniciatives referents per estimular les vocacions científiques i tecnològiques de les participants, d'entre 8 i 18 anys. Hem pogut desenvolupar la iniciativa ampliant l'impacte al col·lectiu de nenes de 8 i 9 anys (anteriorment, començàvem a treballar amb nenes a partir de 10 anys) i invertint en comunicació. També hem generat material de difusió per a la propera temporada, que comença el setembre de 2022.

4. Quines conseqüències va tenir per a la vostra organització el fet de rebre el Premi Eines?

El premi ens va procurar, principalment, credibilitat i difusió. Vam poder contactar amb dife-

² STEAM: de l'anglès *science, technology, engineering, arts and mathematics*, sigla coneguda internacionalment. En català és CTEHM (Termcat, 2022).

rents empreses que es van oferir per col·laborar amb persones voluntàries i suport econòmic per organitzar un nou i millor sistema de premis: els Premis Especials de Comunicació Girls-TIC de Catalunya.

També ens va permetre organitzar un gran esdeveniment a la ciutat de Barcelona per consolidar i visibilitzar l'èxit de la temporada 2021-2022 a Catalunya. Esperem l'assistència de més de quatre-centes persones, comptant-hi les nenes, les adolescents, les mentores i les entitats col·laboradores.

5. Quines dificultats heu tingut a l'hora d'impulsar un projecte d'aquest tipus?

Els projectes basats en el voluntariat presenten sempre el mateix problema: mantenir els compromisos de les persones voluntàries esdevé un repte. D'altra banda, Technovation Girls Cat – Espiral of Change necessita el compromís de dones professionals, especialment del món científicotècnic, que contribueixin amb el seu temps a acompanyar els equips durant dotze setmanes, i no resulta fàcil aconseguir aquests perfils.

6. Quines són les perspectives de futur del vostre projecte a curt i mitjà termini?

En el pla de treball hi ha la celebració de l'esdeveniment final de la temporada el 10 de setembre a Barcelona i contactar amb totes les universitats de Catalunya perquè ens facilitin la cerca de persones voluntàries, d'estudiants dels darrers cursos de les enginyeries, de cara a la temporada 2022-2023. Ens agradaria fer acords bilaterals de manera que els estudiants es beneficiïn de l'experiència de voluntariat i les participants del projecte guanyin suport de mentores especialistes en l'àmbit de les tecnologies. Tenim un conveni similar amb la Universitat Oberta de Catalunya (UOC), que inclou l'atorgament de crèdits universitaris de lliure elecció per al treball de voluntariat a la nostra associació; pensem que és un model molt vàlid que es pot estendre a altres universitats.

7. Quins penseu que són els elements del context actual que afavoreixen el desenvolupament de projectes d'innovació i economia social com el vostre?

La Unió Europea assenyala que les professions vinculades a la tecnologia i les STEAM ofereixen oportunitats reals per a la inserció laboral a curt termini, i el sector empresarial afirma que falten professionals, especialment dones, que ocupin aquests espais. També hi ha una manca important de dones emprenedores. Les dones pateixen un important grau d'exclusió social en l'àmbit STEAM que guarda relació amb el gènere.

El Digital Education Action Plan (2021-2027) i l'European Education Area recomanen que es generin nous escenaris de formació que fomentin la cooperació entre les persones educadores i els diferents programes d'educació de manera que es puguin abordar els entorns i els problemes de la vida real, preferiblement amb una perspectiva feminista, afegim des de Technovation.

De la comunicació de la Comissió al Parlament Europeu, al Consell, al Comitè Econòmic i Social Europeu i al Comitè de les Regions destaquem la rellevància de facilitar la cooperació i l'intercanvi de bones pràctiques i la creació d'un entorn definit com a laboratori on implementar accions formatives basades en STEAM.

Aquest enfocament millora l'aplicació de les pràctiques d'aprenentatge i metodologies STEAM, dins i fora de la infraestructura escolar, en col·laboració amb altres institucions educatives, autoritats locals, ONG, pimes i el sector públic i privat relacionat amb STEAM. Això és el que fa Technovation, que es desenvolupa, per exemple, a escoles, biblioteques i en el marc de les empreses, assolint un pacte social entre administracions públiques (Generalitat, Ajuntament de Barcelona), acadèmia (UOC, UPC...), empreses (HP, Ricoh, KeySights, NTT Data...), ciutadania (mentores, nenes) i territori (Barcelona, Lleida, Tarragona...).

El context actual ens ho assenyala: la societat actual presenta determinades dificultats

i ara tenim l'oportunitat de fer més accions per fomentar les vocacions tecnològiques de les nenes i les adolescents.

8. Voldríeu afegir algun altre comentari en relació amb els premis o amb el projecte?

Gràcies al Premi eines, la nostra organització ha pogut fer augmentar l'accés de nenes i adolescents a les disciplines STEAM; accelerar la

consecució de la igualtat de gènere en lideratge, innovació i emprenedoria a les empreses i a les institucions educatives; i fomentar la innovació, la creativitat i l'empoderament de les nenes, que es poden emmirallar en dones adultes que han desenvolupat la seva carrera professional en aquests àmbits. Finalment, hem pogut promoure la figura de la dona en l'àmbit tecnològic i donar-li visibilitat al llarg de la història de la ciència. La tecnologia i l'enginyeria transformen el món i és necessari que les dones en formin part.